

YOSHLAR VA EKOLOGIK MUAMMO

TDTrU Sotsiologiya yo'nalishi 2-bosqich talabasi

Maxmirzayeva Yulduz Jamolitdin qizi

Madiyarova Adolat Shavkat qizi

Dotsent v.b. Nazarova Nilufar Jo'rayevna

Annotatsiya: *Ushbu maqolada yoshlar va ekologik muammolar o'rtasidagi o'zaro aloqalar tahlil qilinadi. Unda yoshlarning ekologik mas'uliyatini oshirish, ularning tabiatni muhofaza qilishdagi faolligini kuchaytirish va barqaror rivojlanishga qo'shgan hissalarini yanada yuksaltirish masalalari o'rganiladi. Shuningdek, yoshlar orasida ekologik madaniyatni shakllantirishda ta'limning o'rni, ijtimoiy loyiha va tashabbuslarning ahamiyati, ommaviy axborot vositalarining roli hamda yoshlar tashkilotlarining faoliyatiga alohida e'tibor qaratiladi.*

Kalit so'zlar: *yoshlar, ekologiya, ekologik mas'uliyat, barqaror rivojlanish, ekologik madaniyat, ijtimoiy loyiha, ta'lim.*

Ekologik muammolar zamonaviy jamiyat oldidagi dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Aholining faol qatlami sifatida yoshlar ekologik mas'uliyatni o'z zimmasiga olishi, tabiatni asrash va ekologik madaniyatni shakllantirishda muhim o'rin tutadi. Ushbu maqolada yoshlarning ekologik muammolarni hal etishdagi o'rni, ularning ekologik savodxonligini oshirish yo'llari hamda amaliy tashabbuslari tahlil qilinadi. Yoshlar jamiyatning eng faol qatlami sifatida ekologik muammolarni hal qilishda o'z hissasini qo'shishi lozim. Ular ekologik savodxonlikni oshirish, atrof-muhitni asrash, qayta ishlash amaliyotlariga jalb qilinishlari zarur.

Zamonaviy yoshlar tabiatni asrash va atrof-muhitni muhofaza qilish muhimligini anglab yetmoqda. Ular uchun ekologik muammolar mavhum yoki uzoq masala emas, balki ularning kundalik hayoti va kelajagiga bevosita ta'sir qiladi. Yoshlar global iqlim o'zgarishlari tobora yaqqol namoyon bo'layotgan, inson

faoliyatining ifloslanishi, tabiiy resurslarning kamayishi kabi oqibatlari har qadamda yaqqol ko'zga tashlanadigan sharoitda ulg'aymoqda.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, yoshlar uglerod chiqindilarini kamaytirish, qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanish va resurslardan oqilona foydalanish zarurligini tobora anglab yetmoqda. Shuningdek, ular barqaror rivojlanish, atrof-muhitni muhofaza qilish tashabbuslari va tabiatni muhofaza qilish loyihalarida ishtirok etishni faol qo'llab-quvvatlaydi. Yoshlarni quyidagi ekologik muammolar ayniqsa tashvishga solmoqda:

1. Iqlim o'zgarishi. Yoshlar global isish sayyoramiz uchun okean sathining ko'tarilishi, ekstremal ob-havo sharoiti va bioresurslarning yo'qolishi kabi halokatli oqibatlarga olib kelishi mumkinligini bilishadi.

2. Havo va suvning ifloslanishi. Bu muammolar yoshlarni tashvishga solmoqda, chunki ifloslanish inson va hayvonlar salomatligiga, shuningdek, sayyoradagi hayot sifatiga bevosita ta'sir qiladi.

3. Tabiiy ekotizimlarning buzilishi. O'rmonlarning kesilishi, hayvonlar va o'simliklarning yo'q bo'lib ketishi, tabiiy ekotizimlarning tanazzulga uchrashi, bu esa biologik xilma-xillikning qisqarishiga olib kelayotgani yoshlarni ham tashvishga solmoqda.

4. Plastik chiqindilar va chiqindilarni boshqarish. Plastmassa muammosi, uning okeanlar va boshqa suv havzalarida ifloslanishi, shuningdek, chiqindilarni samarasiz utilizatsiya qilish yoshlar uchun dolzarb bo'lib qolmoqda.

Yoshlarda ekologik madaniyatni shakllantirishda ta'lim tizimlari ham muhim o'rin tutadi. So'nggi yillarda maktablar va universitetlar barqaror rivojlanish va atrof-muhit muammolariga ko'proq e'tibor qaratmoqda. Yoshlarga tabiatni asrash, ongli iste'mol qilish, qayta ishlash va energiyani tejash muhimligi o'rgatilmoqda. Bundan tashqari yoshlar tashkilotlari, ekologik kurslar va ijtimoiy tarmoqlar kundalik hayotda tabiatni asrab-avaylash haqida ma'lumot tarqatishda muhim o'rin tutadi.

XULOSA

Yoshlarning ekologik muammolarga nisbatan mas'uliyatli munosabatini shakllantirish uchun ta'lim muassasalari, jamoat tashkilotlari va ommaviy axborot

vositalarining hamkorligi muhimdir. Shuningdek, yoshlarni ekologik tashabbuskorlikka jalb etish orqali nafaqat tabiatni muhofaza qilishga, balki barqaror rivojlanishni ta'minlashga ham erishish mumkin. Shu sababli, ekologik savodxonlik va mas'uliyatni oshirish jamiyatning ekologik barqarorligini mustahkamlashning asosiy omillaridan biri hisoblanadi.

Bugungi kunda yoshlarning ekologiyaga munosabatini ijobiy va faol rivojlanayotgan deb ta'riflash mumkin. Yoshlar ekologik muammolarning muhimligini tushunib, ularni hal qilish uchun choralar ko'rishga tayyor. Ular ekologik harakatlarda ishtirok etadilar, ko'ngilli loyihalarda ishtirok etadilar va yanada barqaror turmush tarziga intiladilar.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI.

1. Hasanov, R. Ekologik madaniyatning yoshlar orasidagi o'rni. Toshkent: Ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish markazi. 2023-yil
2. Rasulov, M. O'zbekiston yoshlarining ekologik tashabbuslari. Toshkent: Ijtimoiy tadqiqotlar markazi. 2024-yil
3. Karimova, Z. Ekologiya fanini o'qitish metodikasi. Samarqand: Samarqand davlat universiteti nashriyoti. 2022-yil
4. Olimov, S. Yoshlar va ijtimoiy tashabbuslar: Ekologik yo'nalish. Toshkent: Yoshlar markazi. 2023-yil